

BRELLBITAR

**Vónbjørt Vang ummælir
Men lívið livir eftir Knud Hamsun**

“August er imyndin av tí, sum Hamsun sjálvur hevði stóra andstygd fyri. Í samfelagskjaki gav Hamsun týðiliga útrykk fyri sínum afturhaldssinni og fanst hvassliga at øllum tí modernaða. Hann kundi ikki torga intellektualismu, urbanisering, industrialisering, kapitalismu, demokrati og pasifismu. August-skaldsøgurøðin ber eisini brá av hesum hugburði og er í sínum grundvølli ein materialismukritisk, framburðsfiggindalig skaldsøgurøð. Hon vil tað einfalda og støðufasta og vanvirðir alt tað modernaða, sum er flakkandi og reikandi, men lýsir hetta tó við stórum ambivalensi.”

**Marna Jacobsen ummælir
Føroyskar barnabókmentir
eftir Turið Sigurðardóttir**

“Tað er ymiskt, hvussu djúpt farið verður inn í greiningarnar; sumt tykist mær stórt sæð at vera endurgevan av innihaldi, og tað kundi eg verið fyrriuttan, tí eg kenni flestu bókur frammanundan, men tað gera ikki øll, so tey fáa sjálvandi nakað burtúr, men hinvegin gongur tað út yvir sjálva greiningina. Tó eru reinar perlur ímillum. Greiningin av tekstum hjá Martini Joensen og hjá Sigurði Joensen eru áhuga-verdar, somuleiðis viðgerðin av Barnarímum hjá Hans A. Djurhuus og seinni av skaldskapinum hjá Sonju Schneider.”

**Vár Berghamar Jacobsen ummælir
LeikREAD – dramafestivalin,
sum eisini kom út í bók**

“Tað at tíðin at fyrireika hesi leikrit er sera avmarkað gevur ein spontanitet og ein fúsleika, sum ikki skal undirmetast. Ofta spyrst eisini nógv skemt burtur úr júst hesum. Í framförluni av finska leikinum vóru fleiri mistøk eisini gjørd, og loftaðu leikararnir hesum hegnisliga, og áskoðararnir flentu bara enn meira. Við LeikREAD fær føroyski áskoðarin innlit í tey tema og tey evnir, sum eru uppi í norðurlondum í dagsins samfeløgum. – Rúm verður givið okkum sjálvum og okkara norðurlendsku grannum til at hugsavna okkum um okkara part av heiminum.”

Øll ummælini eru á síðu 14 og 15

ODDAGREIN

At rúma og rúmka

Hvat meina tey við? Hvat er tað, tey vilja? Hesi grenjutu listafólkini, sum eftirlýsa betri rúmunum at venja, skapa og framføra í.

Hvør troystaðist ikki av, at hoyra tónleikarar blíva við at tosa um spælistað í Havn? Eg meini so við, vit høvdu jú Norðurlandahúsið og barrirnar. Og sjónleikararnir, sum í næstan hálva öld hava júkað um eitt tjóðleikhús. Heilt erligt, vit eru bara 50.000 fólk. Tað má vera mark fyri, hvat vit brúka pengar til. Og so eru tað hasi myndlistafólkini, sum halda seg hava rætt at sleppa at brúka Kommunuskúlan. Kunnu tey ikki bara sjálv leiga sær hølir og fara til arbeiðis?

Seinasta vikuskiftið hevði Eivør fleiri útseldar útgávukonsertir í Reinsarínum, í síðstu viku spældi Marius á sama palli afturvið bókaframløgu og sjónleiki, og hvørt mikukvøld er opin-mikrofon-tiltak sama stað. Í seinasta mánað var eg á konsert hjá Teiti í fjálga og væl klingandi spælistaðnum, og meðan Teitur sjarmeraði okkum við sínum virtuositeti, kundi eg ikki lata vera við at hugsa: So hetta var tað, tey meintu við. Hetta var visjónin, sum listafólkini sóu, men vit vanligu deydiligu bara hoyrdu sum grenj.

Á síðu 4 til 6 í hesi Mentan er samrøða við samskiparan á Reinsarínum, Boga Andreassen, um synergieffektina, sum kann skapast í slíkum hølum, bæði við at lata ymskar listagreinar hittast og við at lata útlenska dygd mæta føroyskum dugnaskapi. Og á síðu 20 til 22 er samrøða við Jenny C. Petersen, leikhústjóra á Tjóðpallinum, og Eyðun Johannessen, leikstjóra, um menning og móguleikar, um Tjóðpallin og Tjóðleikhúsið.

Tað eru skjótt fjøruti ár síðani, at Eyðun Johannessen setti leikbólkin Grímu á stovn. Tá høvdu fólk hug at smírast at snobbuta tankanum um eitt professionelt leikumhvørvi í Føroyum, men hygg at okkum í dag. Seinastu vikurnar hava vit undrandi notið truplan, tættan leik hjá Strindberg, so væl spældan, sum stóðu tey, Hjalmar, Kristina og Hans, á bestu pallum í Berlin, London ella New York.

Einaferð var hetta bara ein ør visjón hjá svøkum listafólkum. Í dag er tað veruleiki á lítla Meiarinum í Havn. Ímynda tær so, hvat vit fáa, tá ið Tjóðleikhúsið letur hurðarnar upp, og altjóða uppsetingar vitja og skapa sambond longur út í heim.

Í Mentan hesuferð hava vit eisini samrøðu við hollensku listakvinnuna Floortje Zonneveld, sum í tveir mánaðir hevur búð og arbeitt í Gamla skúlanum í Tjørnuvík. Hetta hevur hon kunnað, tí Sunda Kommuna hevur gjørt sáttmála við Listasamband Føroya, um at brúka niðurlagda skúlan í Tjørnuvík sum listaíbúð. Úrslitið kann síggjast á Várframsýningini í Listaskálanum, har listaverkið sambært ummælaranum í Dimmalætting er “besta verkið á framsýningini, ella tað verkið, ið kom mest óvart á meg.”

Ein kommuna setur rúm av til list, og nýggjar hurðar latast upp, bæði út í heim og út í nýggjar sannkenningar, nýggjar mátar at síggja lívið, veruleikan og okkum sjálv. Tí tað er tað, sum listin kann. Hon víðkar veruleikan, rúmkar samfelagið og ger tað liviligari at vera her. Geva vit listini rúm, verður ikki minni rúm eftir til restina, men meira. Tað er tað snilda. Tað lagna og ótrúliga.

Floortje Zonneveld lýsir í samrøðuni, hvussu hon sum fremmand hevur upplivað føroyska veruleikan, lítla samfelagið, tøttu sambondini, og hvussu vit mitt í hesum skapa okkum rúm, rúmka rúmið. Listaverkið við svimjikonunum í Vestmanna speglar hetta. Gardinurnar, sum blaktra handan lítlu sprossavindeyguni, og spreisku kvinnurnar, sum leypa í havið. Litli veruleikin, sum hevur eina djúpd, sum vit ikki geva okkum far um, um vit ongantíð gera sum djørvu visjonerarnir og leypa úti.

Dorit Hansen
ritstjóri